

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Polemica

Burghaber, Adam

Fribvrgi Helvetiorvm, 1678

LXIV. De Ministro Sacramenti & intentione hujus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72462](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72462)

mysterijs Fidei. Cum jam vulgò constet, hederam esse signum vini vendibilis, nunquid ridiculus foret, qui hederæ addendam iudicaret epigraphen hanc: *hederæ hæc significat vinum vendibile?*

XX. Respon. ad 1. in oppositum S. Augustinum negare duntaxat aquæ vini tantam à verbo, quatenus istud est sonus quidam materialis & transiens, non verò quatenus est aptum credi, continens videlicet & significans objectum fidei à nobis credendum; quâ ratione & genuinâ expositione S. Pater non est contra nos, sed pro nobis. Ad 2. falsum hoc esse, & prorsus frustra fingi ab Amefio, ut ex recens dictis abunde constar. Ad 3. tam impie quam stolidè hîc obijci magiam. Nam Magia locum non habet, nisi quando ad effectum aliquè adhibetur causa minime ad eum proportionata ac sufficiens, qui proinde vel expresso vel tacito pacto à dæmone expectatur, ut alibi docetur. Hic autem ex institutione Christi vim habent verba ad effectum consecrationis. Minime ergo ex diabolo, sed ex Christo ejusmodi oritur effectus. Ad id, quod de Matrimonio & Pœnitentia addit Amefius, negamus illatum & probationem illius. Nam Pœnitentia pro materia habet rem, scilicet contritionem, quæ per confessionem se prodit: in matrimonio verò pro forma sufficiunt verba æquivalentia nempe nutus, aliæque signa, quibus internus consensus perinde exprimitur, ac si formalia verba usurparentur.

CONTROVERSÆ LXIII.

DE MINISTROS SACRAMENTORUM ET INTENTIONE HUIUS.

Vidimus priore Contr. §. 5. Concilium Florentinum in instructione Armenorum ad Sacramenta perficienda requirere tria; videlicet Materiam, Formam, & Personam Ministri cum intentione faciendi, quod facit Ecclesia. Cum igitur duo priora expediverimus, ad tertium progredimur, scilicet personam, & hujus maxime legitimam intentionem, sine qua Sacramentum conficitur qui t.

PARS PRIOR

DOCTRINÆ CATHOLICÆ CORUM.

I. **D**octrina prima. Ex vi prædantis Institutionis solus quidem homo est ordinarius Sacramentorum Minister: non tamen omnes etiam adulti possunt esse quorumlibet Sacramentorum Ministri. Prior pars definitur ex institutione Christi, qui solis Hominibus; & quidem Viatoribus hanc potestatem concessit; quantum ex Scriptura & Tridentino constat. Posterior definitur à Tridentino Sess. 7. can. 10. conformiter Sac. Scripturæ, ex qua habetur, in Ecclesia esse officiorum distinctiones, sicut in omni bene ordinata Republica non omnes sunt Duces, sed alij præfunt, alij subsunt

II. **D**octrina secunda. Valor Sacramenti non pendet à probitate aut fide Ministri. Ita omnes Catholici quoad utramque partem. Prior definitur à Tridentino Sess. 7. can. 12. ubi dicitur: *si quis dixerit, Ministrum in peccato Mortali existentem, modo omnia essentialia, quæ ad Sacramentum conficiendum aut conferendum pertinent, servaverit, non conficere aut conferre Sacramentum, Anathema sit.* Posterior pars habetur eadem Sessione de Bapt. can. 4: *si quis dixerit, baptismum, qui etiam datur ab hæreticis, in Nomine Patris & Filij & Spiritus Sancti cum intentione faciendi quod facit Ecclesia, non esse verum Baptismum, anathema sit.* Cæterum quomodo Ministri ad statum gratiæ teneantur, & quando licitè administratio peccati ab ipsis possit, ad Theologos Morales pertinet.

III. **D**octrina tertia. In Ministro requiritur aliqua intentio faciendi, quod facit Ecclesia, five voluntas conficiendi Sacramentum. Ita etiam Omnes Catholici, habenturque in Tridentino Sess. 17. his verbis: *si quis dixerit, in Ministris, dum Sacramenta conficiunt, non requiri intentionem saltem faciendi, quod facit Ecclesia, anathema sit.* Ratio esse potest; quia actiones externæ Sacramentorum sunt ex se indifferentes & ad varios actus ordinabiles. Ergo ut sint tales, quas Christus instituit, determinari debent per actionem Ministri. Porro in rem præsentem quadruplex à Theologis distinguitur intentio, nempe Actualis, quando actu & de præsentia ad est voluntas conficiendi Sacramenti. Habitualis, quando est quidem præterita, non tamen retractata. Virtualis, quando itidem intentio est aliquo modo præterita, sed tamen manet in aliqua virtute post se relicta; & sic influit in opus. Indirecta seu Interpretativa, quando quis vult causam, ex qua prævidet futurum effectum. Ex his est Actualis intentio optima sit, & securissimus intendendi Modus, nihilominus Doctores hanc unice non requirunt, sed sufficere dicunt virtutem ad Sacramentum validè conficiendum. Nam hic etiam solet esse humanis & Ordinarius Modus liberè Operandi, quando ad perfectionem operis requiritur aliqua temporis distantia. Et certe nisi hæc intentio sufficeret, innumera Sacramenta redderentur dubia, innumeris scrupulis implicarentur Fideles, ac Sacramentorum administratio fieret periculosissima: obligatio verò eadem administrandi valde exosa & supra vires humanas gravis evaderet. Nam quoruscumque est, qui minimas distractiones in hujusmodi actionibus cavere valeat? Quomodo autem non obstantibus hujusmodi distractionibus animi nihilominus actiones externæ non solum rectè fiant, sed etiam procedant ex illa præexistente intentione, explicant Scholastici, è quibus alij semper intervenire putant tenuissimos voluntatis actus: alij sufficere arbitrantur, si potentia externæ semel sine applicata; & operari ceperint: Nonnulli non improbabiler autumant, voluntate ex defectu cognitionis ligata actiones externas dependenter ab appetitu sensitivo peragi, absque augmento quidem meriti; sed quod fideles in oratione distracta communiter non attendunt.

PARS POSTERIOR.

ERRORES HAERETI-
CORUM.

IV. *Error primus est* Donatistarum, Sacramenta ministrari invalide à Manifestis peccatoibus; quod de occultis etiam asserverunt Hussitæ, & Wiclephitæ apud Waldensem Tom. 2. de Sacram. c. 2. & seq. Agrippinus Episcopus Africanus voluit iterari oportere sacramenta ab hereticis administrata tanquam invalida defectu Fidei. Idem post censuit D. Cyprianus & defenderunt mordacissime Donatistæ Fundamentum omnium fere unicum est istud; quod impius sacerdos & hæreticus Minister dare non possit id, quod non habet. Sed ille virtutem & gratiam iste etiam fidem non habet. Ergo &c. Errores hos pluribus refellunt D. Augustinus alijque Doctores, sed omnia eorum argumenta ad hanc fundamentalem rationem, quâ utitur S. Thomas q. 64. art. 5. & 9. revocari possunt. *Conditio accidental*is Ministri, quatenus in administratione Sacramentorum est instrumentum Dei, non confertur eidem necessaria ad hoc, ut id Ministerium sit efficax. Sed talis conditio est Fides, probitas &c. Ergo ea non est necessaria. Major patet, Minorem S. Augustinus inde probat Tract. 5. in Ioan. quod Minister non suo, sed Christi nomine atque huius auctoritate agat, ad quod improbitas & infidelitas Ministri velut instrumenti per accidens se habet. Unde pulchre idem S. Pater ait; *Frater, quid tibi facit malus Minister, ubi bonus est Dominus.* Ad fundamentum oppositum dicimus cum iisdem Auctoribus, Sacerdotem non quidem habere gratiam formaliter, posse tamen dici, illam habere instrumentaliter & ministerialiter, quia revera Minister est causa aliquo modo gratiæ, non quidem principaliter (sive sit justus, sive non) sed Ministerialis per actionem quam exercet.

V. *Error secundus.* Intentio Ministri non requiritur ad essentiam & integritatem Sacramenti. Ita ex communi sensu modernorum Hæreticorum Gerhârdus Lib. 2. fol. 799. & seq. Amesius Tom. 2. fol. 17. ubi ait; præter externam expressionem intentionis administrandi Sacramentum requiri quidem etiam aliquam internam intentionem, sed materiale duntaxat de rebus & verbis institutis adhibendis: non verò internam illam formalem conficiendi Sacramenti, quam Bellarminus alijque Papistæ exigunt. Probant i. Auctoritate Doctorum Romano-Catholicorum, Ambrosius Catharinus Archiepiscopus Comfanus unus ex Patribus Concilij Tridentini peculiare scriptum edidit; in quo distinguit duplicem intentionem, unam faciendi simpliciter actum externum, quem facit Ecclesia: alterum faciendi actum externum non simpliciter, sed Sacramentalem sive animo celebrandi mysterium, quod Christus instituit & Ecclesia celebrat. Priorem intentionem affirmat requiri: Posteriores negat requiri; idque multis testimonijs & argumentis confirmat. In eundem sensum docent Thomas Aquinas 3. Part. quest. 64. art. 9. ad 2. & alij. 2. Improbitas Ministri aut etiam hæresis non labe factat Sacramenti essentiam. Ergo nec ejusdem non-intentio, velut species generis. 3. Exodi 4. v. 25. Sephora uxor Moysis ira-

ta absque intentione circumcidit Filium, & tamen fecit Sacramentum. 4. Minister volens ritum alienum vel hæresin introducere, rite conficit Sacramentum, ut non pauci tenent Doctores Romani, si solum materiam & formam legitimam adhibeat. Ergo etiam absque intentione, cum hoc multò minus sit. 5. alias salus hominis penderet ab arbitrio Ministri. 6. Nicolaus Papa ad consultam Bulgarorum nihil de intentione curans respondet, si baptizatus est à Judæo sub debita forma & materia, Sacramentum esse validum, ut habetur tom. 3. Concil. & c. à quodam Judæo de consecrat. dist. 2. 7. Athanasius adhuc puer per ludum & jocum baptizans alios pueros rite hos baptizavit, ut censuit Alexander Episcopus Alexandria. 8. Genesius Mimis baptismò ludicrè collato fuit justificatus, & Martyr postea factus. 9. Ad valorem contractuum sufficit, exterius requisitas actiones præstare etiam absque animo serio, sed fictò solum. Ergo idem de Sacramentorum administratione dicendum est, quia hæc Sacramenta homini committuntur humano modo administranda. 10. denique in Agente instrumentario sufficit sola intentio causæ Principalis.

VI. *Error* hunc ex concilijs Florentino & Trident. rejiciunt omnes Catholici Doctores (si solum Catharinum excipiamus, de quo mox) & merito illa Concilia pro allata Doctrina nostra intelligunt. 1. Concilium Tridentinum damnat hæreticos non admittentes intentionem faciendi, quod facit Ecclesia. At isti non negant, necessarium esse intentionem faciendi actum externum & materiale, ut patet ex allatis verbis Armesij. 2. inutile esset determinare, necessariam esse ad valorem Sacramenti intentionem faciendi, quod facit Ecclesia, si per hoc nihil aliud intelligeretur, quam intentio faciendi actum externum; cum fieri nequeat; ut Minister præviâ deliberatione Materiam & formam Sacramentorum adhibeat, quin habeat intentionem eas adhibendi. 3. Idem Tridentinum sess. 14. de pœnit. cap. 6. absolutionem non valere statuit, si desit sacerdoti animus serio agendi & vere absolvendi; id est, nisi sacerdos proferendo verba absolutionis super debitam materiam intendat verum administrare Sacramentum pœnitenti. Ergo ex illius mente etiam non sufficit, velle applicare exterius Materiam & formam Sacramenti, ut habeatur illa intentio Ecclesiæ, quæ ad valorem Sacramenti est necessaria. Non dici potest, Ecclesiam duo facere, actiones externas sine joco externo, ac deinde Sacramentum cum effectu illius; ac sufficere, si alterum ex his facere velit Minister. Nam Concilia indefinite loquuntur; requirendo intentionem faciendi, quidquid facit Ecclesia, & non factis est; aliquid tantum illius facere. Cur autem intentio Materialis ad essentiam Sacramenti non sufficiat, ratio à priori est. Illa intentio requiritur, quæ apta est denominare Ministerium Christi, hoc est operantem nomine Christi & ex commissione huius. Atqui talis non est intentio præcisè faciendi actiones externas; siquidem hæc aliquis proprio nomine & absque elevatione istarum ad rationem Sacramenti exercere potest vel instruendo alterum, vel merè representando. Ergo hæc intentio non sufficit; sed debent actiones illæ externæ esse exercitæ in Nomine Christi, & ex commissione huius, quod absque intentione interna ponendi Sacramentum fieri non potest.

VII. Respondetur ad 1. ab autoritate, opinionem Ambrosij Catharini non differre ab opinione Ambrsij & aliorum hæreticorum, nisi quod Cathanus absque ulla contumacia subijciat se Apostolice Sedi & Concilio: hæretici autem in errore suo pertinaces utrumque rideant. D. Thomas non vult prolationem externam verborum sufficere ad Sacramentum in se, sed quoad nos, seu ad pacandas conscientias suscipientium; quia quamdiu non constat, Ministrum cum prava intentione administrare, piè credendum est, eum syncerè agere, & Ecclesia, quæ de occultis non iudicat, tale Sacramentum ratum habet. Plus non velle S. Doctorem, colligitur ex art. 10. seq. ubi ait, *tolli veritatem Sacramenti, quando Ministri intentio pervertitur respectu ipsius Sacramenti; puta, inquit, cum aliquis non intendit Sacramentum conferre, sed derisorie aliquid agere.* Cæteri quoque Doctores Catholici procul absunt ab hac opinione, & aliam diversam tradunt, nimirum istam; si forte in Ministro deficit intentio faciendi Sacramentum, & hoc exterius constare non possit, DEUM ex infinita sua Bonitate suppleturum esse illum defectum intentionis, conferendo illi homini non quidem characterem (ob nullitatem Sacramenti) sed gratiam sanctificantem. Videri potest Diana 3. Part. Tr. 4. Res. 17. qui sententiam hanc non quidem approbat, nullâ tamen censurâ etiam notat. Card. Lugo Tom. de Sacram. in genere D. 1. n. 14. adducit Joan. Marium Stribonium natione Gallum, qui in Summa Theolog. Disp. 1. de Sacram. q. 6. & 7. seipsum Catharini opinionem resuscitare voluit. Sed hujus vel alterius particularis error veritati communis doctrinæ Catholicæ nihil præjudicat.

VIII. Ad 2. Omissionem Intentionis posse fieri absque culpa, ideòque non contineri per se sub genere improbitatis, tanquam speciem ejusdem. Et si etiam culpabiliter contingeret, non habet se ista non-intentio impertinenter ad Sacramentum, sicuti improbitas vitæ, cum absque intentione intentione faciendi Sacramenti Minister non agat nomine Christi, & ex commissione hujus, nec quicquam efficiat. Dependet ergo positio Sacramenti ab illa intentione Ministri, minimè verò à probis vel malis ipsius moribus. Ad 3. Sephoram ex subito quidem motu & terrore circumcidisse filium suum, non tamen omisisse intentionem faciendi id, quod solent facere Israelitæ juxta DEI mandatum. Taceo ex Sacramentis Veteris Testamenti non licere argumentari ad Sacramenta Novi Testamenti; alias sicuti illa, ita etiam ista non requirerent certa verba, velut formam. Ad 4. Negando Consequentiam. Nam is, qui intendit introducere novum ritum aut hæresin, vel mutat formam solum accidentaliter, vel substantialiter; si hoc, non conficit Sacramentum ex comuni Theologorum: secus si illud; quia non repugnat, eum, qui animo inducendi novum ritum aut hæresin, in Ecclesiam, mutare solum accidentaliter formam, ac simul habere legitimam intentionem faciendi, quod Christus instituit, sicuti de factò Græci utuntur formâ illâ: baptizetur servus Christi. Ad 5. retorquento. Nunquid etiam Minister potest ponere vel non ponere legitimam materiam aut formam? Etsi ergo applicatio mediij salutiferi sit penes Ministrum: salus tamen hominis non à Ministro, sed à DEO est, qui medium illud instituit, & defectum ministri in applicatione supplere varijs modis potest.

IX. Ad 6. Pontificem non egisse de intentione, sed hanc supponendo respondisse, Baptismum à Judæo collatum valere, si materia & forma rite sint applicata, hoc est, cum debita intentione faciendi, quod Christiani in sua Ecclesia facere solent. Ad 7. Athanasium adhuc puerum in lusu puerili verè baptizasse; quia intendit facere, quod viderat in templo fieri ab Episcopo. Unde dicitur inter pueros baptizasse solos Catechumenos. Ad 8. exemplum Genesij non patrocinari Adversarijs. Tum quia intentio ludicra fuit exterius manifestata, quo casu etiam fatentur non fieri Sacramentum. Tum quia ipsi quoque Adversarij requirunt in adulto serium in Sacramentum consensum, qui tamen in proposito non adfuisse videtur. Quapropter vel Deus extraordinariè utrumque illuminavit & instigavit ad volendum verum baptismum: vel Genesius fuit iustificatus per actum contritionis, & in modum veri baptismi omnisei pœna remissa. Et quidem in Genesio facile ostenditur sufficiens desiderium baptismi; quippe repente ipsi Cœlum ostendit bene longum scelerum, quæ patravérat, catalogum, atque his, modò velit; spongiam Baptismum promisit. Unde ille ardentissimè Baptismum ac Christum inelamavit, nec postea inter gravissima tormenta sanguinem ac vitam dare pro hoc dubitavit. Ex qua inopinata mutatione Genesij facile etiam fieri potuit, ut fictus ille Minister commotus intendere ceperit, quidquid per tales actiones solent Christiani. Ad 9. negando Anteced. saltem quoad contractus, seu quasi contractus liberalis donationis, qualis fit per Sacramentum; omnes enim requirunt intentionem verbis conformem; hoc est, animum transferendi dominium. Deinde dato Antecedente, negatur consequentia & paritas. Nam ut bene Elparza tom. 2. de Sacrament. in genere. Quæst. 13. art. 3. ad 1. hoc ideò est in humanis, quia homo non potest intueri cor & animum alterius: DEUS autem novit cor & animum Ministri juxta illud Reg. 15. v. 17. *Dominus autem intuetur cor.* Ergo si in Ministro non adest animus operandi nomine DEI, DEUS quoque non vult præstare illum effectum, quem præstat, quando Minister nomine DEI agere intendit. At Amesius, verbum DEI nunquam requirit talem internam Ministri intentionem ad suum effectum producendum, cum utique sit liberale Dei donum. Ergo nec Sacramentum. Negatur consequentia. Disparitas est. Tum quia ad excitandam fidem nulla requiritur efficientia, sed nuda significatio, quæ etiam à psittaco præstari potest. Tum quia verba concionatoria sunt speculativa: Sacramenta verò sunt practica. Ad 10. hoc verum esse de mero instrumento, cui commissæ est nuda alicujus operis executio. At ministri non sunt mera instrumenta inanimata, sed animata, ut distinguit S. Thomas q. 64. cit. art. 8. ad 1. dispensatores scilicet mysteriorum DEI & Judices, qui cum aliqua autoritate Sacramenta administrent. Quare Christus non vult Sacramentum validè conferri nisi dependentem ab eorum intentione & voluntate.
